

СЛУЧИ СЕ...

Снимка: Венета Савова
Худ. оформление: Таня Дечева, Николай Генов

ПО СЛЕДИТЕ НА БЪЛГАРСКАТА КРИТИКА

Деница Астахова

Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“

Елка Трайкова, Александра Антонова

На 17-ти и 18-ти октомври 2019 г. в Американския център на Столична библиотека се проведе националната научна конференция “Интерпретации и контекстуализации в българската литературна критика”, организирана от Института за литература при БАН и Факултета по журналистика и масова комуникация на СУ “Св. Климент Охридски”, която е част от проекта “Дигитална библиотека

“Българска литературна критика”. Форумът е посветен на 140-годишнината от рождението на Ал. Балабанов и С. Радев, 90-годишнината от рождението на Т. Жечев и М. Николов, както и на 75-годишнината от смъртта на Петко Росен, а с включената в програмата кръгла маса под наслов “Перипетиите на оперативната критика - преди и сега. В памет на Тодор Абазов” беше поставен акцент върху диалога между вижданията за културната история с нейния очертан литературно-критически канон и концепциите на съвременната оперативна критика и практика у нас.

В рамките на двудневната дискусия бяха представени над 30 доклада на изследователи с интереси в различни области, което допринесе за богатото интерпретативно разслояване на явните и имплицитни пресичания и отражения между личности, творби, събития, явления и сюжети от българската литературна история, видени от позицията на XXI век. Своето виждане по темите изразиха утвърдени специалисти от Института за литература на БАН, университетите, музеите, културните институции в страната, журналисти и гости на форума. Конференцията беше открита от директорите на Института за литература доц. д-р Елка Трайкова и на Столична библиотека – г-жа Юлия Цинзова.

Първият представен доклад на Мария Огойска “Симеон Радев като биограф на Българското Възраждане” постави акцент върху книгата “Македония и Българското възраждане”, излязла на френски език още през 1918 г., като едновременно с това тя въведе първото тематично ядро

в дискусиата около личността и делото на Симеон Радев. В следващия доклад Михаил Груев от ДА "Архиви", оповестявайки малко известни факти от актуализирания семеен фонд Радеви, означен като "Фонд 77К", се включи в темата на дискусиата като представи съпругата на С. Радев, художничката Бистра Винарова. Въвеждайки втората централна личност от програмата на конференцията, Елка Трайкова и Михаил Неделчев, огледално и допълвайки се в своите доклади, очертаха сюжетите около дългогодишното приятелство между С. Радев и Ал. Балабанов. Интересен момент от съвместната дейност на двамата интелектуалци се съдържа и в доклада на Таня Казанджиева "Александър Балабанов и Симеон Радев и периодичния печат за деца – проекции на родното", в който изследователката разглежда сътрудничеството им около списването на престижното детско списание "Македонска звезда", излизало в периода 1909-1910 г. Конференцията продължи с докладите на Юлиан Жилиев и Йордан Евтимов, в които авторите засегнаха въпросите за националното, класическото и модерното начало в професионалния и творческия път на Ал. Балабанов. Дора Колева откри поета Балабанов като разгледа поемата "Бурени", видяна като акт на самоанализ, а в края на първото заседание Людмила Малинова постави щрих върху обществения образ на Александър Балабанов и хуманистичната му позиция по въпроса за статута на жената в обществения живот и изкуството.

Мариета Иванова-Гиргинова, Пенка Ватова

Втората част от конференцията беше въведена от Пенка Ватова с "Литературния преглед от началото на ХХ век като подстъп към писането на история", с който се даде възможност за навлизането в творческото дело на авторите Петко Росен, Йордан Бадев и Милко Ралчев. Мариета Иванова-Гиргинова в своя доклад обговори първия опит за конструиране на канона в драмата, поставяйки в центъра на своето изследване

името на Цветан Минков и издадената от него през 1936 г. книга "Българската драма. Начало, развитие, представители". Вторият тематичен раздел от предвидената програма беше фокусиран върху критическото дело на Минко Николов, а името му беше въведено с изследването на Виолета Дечева "За „Брехт“, или за значението на един литературен портрет за неговата рецепция в България", в което беше очертана ролята на критика, свързана с въвеждането на Брехтовия театър в България. След въведената с Б. Брехт немска следа в творчеството на Николов докладът на Емилия Алексиева отпрати участниците към

ДЕНИЦА АСТАХОВА

екзистенциализма, Жан-Пол Сартр и статията на Минко Николов “Кризата в модерния западен роман”. С доклада си “Критическата рецепция на Минко Николов” Александра Антонова обърна внимание на въпроса как критиката чете критиката. Със следващия докладен акцент в програмата “Тончо Жечев-духовен приемник на делото на Симеон Радев” Георги Цанков заговори за Тончо

Митко Новков, Марин Бодаков, Александра Антонова

Жечев, като направи своеобразно връщане към началото на българската критика и с това отвори поредното дискурсивно поле във втората част на конференцията, която започна с доклада на Жана Попова, посветен на съвременното състояние на критиката – “Критика за журналистиката, критика на медиите”, и продължи с доклада на културолога Митко Новков “Оперативната критика: операции и ампутации”. Пламен Петров насочи вниманието на публиката с провокативното заглавие на своя доклад “(Зло)/употреби с/на оперативната критика през 70-те години на ХХ в. България”, за да завърши темата и да отвори поле за бъдещи изследвания в очертаната от конференцията ракурс творчество-рецепция-критика.

Деница Астахова

*Фотограф на снимковия материал:
Михаил Новак*

От една страна, национални научни форуми като проведената конференция “Интерпретации и контекстуализации в българската литературна критика” са навременни, защото отдават заслужената почит към изтъкнати литературни дейци и техните годишнини и задълбочават познанието ни за персонални литературни присъствия и приноси от миналото, улавят недовидени проекции, взаимоотношения и сюжети, но, от друга, активизират диалога за

статута на българската литературната критика вчера и днес като автономно поле на рефлексия в българската литература със своя динамика, мисия и задачи.